

MĂRTURII DESPRE CONSTANTIN ISTRATE ȘI DETENȚIA ÎN PENITENCIARUL GHERLA

OCTAV BJOZA¹

La Gherla avusese loc o revoltă. Se mai vorbea despre ea când ați ajuns?

Da, la Gherla avusese loc o așa-zisă revoltă a frontieriștilor. Au bătut cu picioarele de pat demontate în uși de ziceai că le sparg. Și au cerut să vină comandantul, să se revină la un regim de detenție mai uman, să li se dea pachete, medicamente, nu știu ce. Au adus pompierii cu furtune de apă ca să-i stropească, să-i ude. Și se-auzeau țipetele până în centrul orașului, căci penitenciarul e relativ aproape de centru, la 2-300 de metri. Și se auzea vuietul ăla, cum urlau deținuții. Atunci au lansat zvonul în oraș că închisoarea a luat foc, că-i un incendiu, și de-aia trec pompierii. Dar Istrate o pus pă terasa de la pavilionul II parter o pușcă mitralieră din-aia cu două piciorușe și-a tras, a luat la secerat fațada închisorii și se zice că un om ar fi murit și încă vreo câțiva ar fi fost răniți de gloanțele trase de acest criminal, care au ricoșat din paturile metalice. [...]

Și ne oprește și ne duce în camera ofițerului de serviciu. Ofițer de serviciu era gardianul Stan, din Mintiu Gherlii de loc. Și zice Istrate: „Bine, mă, păi voi vreți să mă băgați în pușcărie alături de voi? Păi voi n-aveți grijă de sănătatea voastră, mă? Păi, desculți, mă? De ce nu v-ați pus, mă, ciorapi? Voi vreți să vă-mbolnăviți, să muriți p-aici, mă? Să mă băgați pe mine în pușcărie lângă voi, mă?” Zicea așa în bătaie de joc, că mureau pe capete săracii. „Ia stai să-ți dau eu ciorapi, mă, dacă n-ai!” Și ne-a așezat pe burtă, pe mozaicul încăperii, ne-a pus să ridicăm de la genunchi picioarele în sus cu tălpile apropiate și să stăm cu capul pe mâini. A luat ciocanul cu care bătea gratiile de la ferestre la predare și la primire, ca să vadă dacă cineva în timpul zilei sau nopții nu le-a tăiat să fugă. Da' cu ce să le tai? Și-ai noștri aveau atâta demnitate în ei încât nici dacă ne deschideau ușile nu fugeam. Spuneam că să vină să-și ceară iertare de la noi dacă vor să plecăm acasă... Așa eram de naivi, pe undeva. Ei, și cu ciocanul cu care bătea în gratii, care era un cilindru de stejar cu dimensiunile de 20 de centimetri lungime și un diametru de vreo 10, și o coadă lungă cam de 1.20 metri, făcută din carpen sau salcâm, lemn fibros care nu se rupe. S-a dat în spatele meu și a-nceput să dea cu ciocanul în tălpi cum dai cu toporul când tai lemne. Mi-a spus: „Scoate bocancii!” În gândul meu zic: „Aoleo, ce-o să mă doară acum”. La un moment dat, după ce-am scos un bocanc, zice:

¹ Octav Bjoza, născut la 11.08.1938 în Iași. Studii: Facultatea de Geografie-Geologie. A fost arestat la 25.06.1958 și condamnat la 15 ani muncă silnică, pedeapsă redusă ulterior la 4 ani. A executat pedeapsa în închisorile Gherla, Salcia, Periprava, Văcărești, Galați, Grind, Bacul 4-Grind, Codlea. A fost eliberat la 23.06.1962. La data interviului locuia în Brașov. Interviu realizat de Andrei Lascu în 22 martie 2007. Interviu se află în AIO-IICCMER, având cotele 26, 27 și a fost publicat în Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, III, Polirom, 2009, pp. 109-131.

„Nu, unul lasă-l!” M-am gândit: „Bă, ăsta mai are un pic de suflet în el, probabil”. Și căutam când mă lovea să împing piciorul cu câțiva milimetrii, un pic mai sus ăla cu bocancul ca să preia el lovitura, dacă se putea.

[...]

Și îmi trage 25 de lovituri. Simțeam cum trupul se contractă și mi se părea că din contractia aceea parcă saream de la pardoseală câțiva centimetri, o palmă, că pentru o clipă, pentru o fracțiune de secundă, înving gravitația. Parcă simțeam cum sar, mă opresc, și iară cad. Lovea, se contractau mușchii, saream parcă. Și zice: „Ia uite Stane, banditul nu că nu țipă, da' nici nu icnește! Ia stai, bă, să-mi dau vestonul jos. Ia pune vestonul acolo în cuier să-i mai trag o porție”. După 50 de lovituri a trebuit să cheme din celulă pe cineva cu o pătură și m-a' târât în celulă. Când am ajuns, ăi care aveau vechime de ani de zile au întrebat imediat: „Te-o' lovit peste bocanc?” Eu fericit: „Da!” „Scoate-l repede! Rupeți-l! Distrugeți-l! Tăiați-l! Scoate-l repede că altminteri e groaznic, te strânge ca-ntr-o menghină și o să ai dureri cumplite!” Nu l-am mai putut scoate deja... Și durerile erau groaznice. Atunci cu o coadă de lingură ascuțită mi-au tăiat cusăturile bocancului și-au crăpat pielea, și așa, sacrificând bocancul, au reușit să mă salveze de-acele dureri extraordinare.

[...]

Și o lună de zile mă deplasam ținându-mă de marginea paturilor, și-n genunchi, și-n mâini, neputând să mai pun tălpile pe podele. Iacătă o bătaie care nu se poate uita. Am mai luat multe bătăi, și toți au luat. Vă rog să mă-nțelegeți, nu doar eu am luat, că nu am fost eu cel mai mare luptător anticomunist, nu eu am suferit cel mai mult de pe urma asta: toți am fost bătuți, diferă doar ca loc și ca timp. N-a scăpat nimeni nebătut. Dacă vă va zice unul că nu a luat bătaie cred că ori a uitat, și-i grav, ori exagerează pur și simplu treaba asta. Nimeni n-a scăpat de la măcar câțiva pumni, câteva palme, câteva picioare. Dar pentru mine asta a fost cea mai cruntă bătaie. Ei, așa a fost cu Istrate la Gherla.

COSTICĂ BUDU²

„La Gherla... acolo închisoare, mamă Dumnezeu! Istrate, Șomlea și cu Cârciu, care-i mort... și nu-i mai țin minte pe toți... Și bataie ce-am luat! Ghioaga pe noi era mereu... Trebuia să stai sfânt... Dacă ne ducea la plimbare, pe scări, de sus de la 4, apoi la fiecare colț de etaj stăteau cu ghioaga și dăi... Trebuia să fugi tare să scapi. Și aveam bătrâni care nu mai puteau să fugă...

² Costică Budu, născut în 27.04.1939 în Suraia, Vrancea. Studii: 4 clase primare. A fost arestat în 8.12.1950 și condamnat la 10 ani. A executat pedeapsa în închisorile Galați, Periprava, Salcia, Poarta Albă, Gherla. A fost eliberat în februarie 1953. La data interviului locuia în Suraia. Interviu realizat de Alexandru Matei în 18.04.2007. Interviu se află în AIO-IICMER, având cota 74 și a fost publicat în Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, II, Polirom, 2008, pp. 347-352.

Nu puteai să faci nici o mișcare, nimic, atât doar: șters, veceu, tinetă. Era tinetă înăuntru, nu te scotea la veceu decât odată pe zi, dimineața... Foamea!? Nu mai zic de foame... că era zi de zi. Dacă 20 de inși mâncam dintr-o pâine de 2 kile... Deci nu-ți venea nici o sută, că o tăia cu cuțitu și se mai fărâma... Și la 1 îți trântea o varză din aia... Și când ești tânăr mănânci mai mult... Bătrânii, săracii, zicea' că le ajunge, dar vai de capul ei de mâncare, că nu era consistentă... [...]

Da' periculoasă-i Gherla asta! Și acuma cred că iese, îi închisoare grea. Atunci era Istrate și cu ceilalți gardieni...

Stăteam la al treilea etaj și ne schimba din opt în opt zile... lua 4 inși din celula asta, și-i băga într-a treia, ca să nu faci legături... [...]

GHEORGHE CORNEA³

„Mâncarea ne-o dădea la un fel de ușiță. Și cum o băga în cameră, ăștia o aruncau în afară. Și un caraliu care era foarte dur (îmi scapă numele lui) a încercat să intre la ei. Când a deschis ușa să vadă ce se întâmplă, ăștia au zvârlit cu castroanele în el. Țala a încuiat imediat ușa și a dat alarma. Când suna alarma trebuia ca toți deținuții să se așeze pe burtă, în pat, să nu stea în picioare nimeni. Țăstia nu au vrut. Și s-au luat după ei și alții, s-au răzvrătit și alte camere. Au chemat pompierii și un procuror, care le-a dat ordin deținuților, care erau agățați de gratiile alea de fier, să respecte alarma. Țăstia nu au vrut să o respecte. S-a urcat pe scară locotenentul major Istrate și a tras în plin cu pistolul mitralieră. N-am văzut niciun mort, dar răniți am văzut. Mi i-a adus Goiciu, înspăimântat ca o fiară turbată: „Doctore, ce vezi aici să tratezi și să uiți când ai să pleci de aici, altfel ai să pățești ca ei!”. Erau trântiți pe jos, pe acolo... [...]

[C.P.]: *Cei răniți unde aveau plăgi împușcate?*

În fese, în picioare, în mâini. S-a lansat atunci o teroare incredibilă asupra tuturor deținuților din Gherla. Bătăi, bătăi! Nopti și zile întregi auzai: „Ăăă!”. Vaiete, strigăte, vaiete, plânsete! Băteau caralii. Goiciu n-am văzut să bată decât pe unul. O să spun imediat și despre el. Dar băteau ăștelalți, ofițerii. Era un căpitan, Tudoran, care bătea. Avea o „instalație” specială, cum au polițiști. Rupeau, fracturau degetele, coastele, când te bătea la palmă sau pe unde te lovea. Îmi mai amintesc de un alt caraliu foarte rău de la Gherla, Todea.

[...]

Eram doi medici, eu și unu Maier, din Târgu Mureș. El era, de fapt, student. El era cu patul încolo, spre geam. Zic: „Mă Maier, ia uită-te tu ce se întâmplă în curtea aia,

³ Gheorghe Cornea, născut la 20 iulie 1923 în Veneția de Jos, Brașov. Studii: Facultatea de Medicină. Profesia: medic. A fost arestat la 14 noiembrie 1956 și condamnat la 18 ani muncă silnică. A executat pedeapsa în închisorile Târgu Mureș, Văcărești, Sibiu, Jilava, Gherla. A fost eliberat la 23 iunie 1964. La data interviului locuia în București. Interviu realizat de Constantin Petre la 22 și 30 ianuarie 2008 în București și de Constantin Petre și Constantin Vasilescu la 7 august 2008 în Veneția de Jos, Brașov, se află în AIO-IICCMER, având cotele 315, 316, 324, 325, 326, 462, 463 și a fost publicat în Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, VI, Polirom, 2013, pp. 68-70, 78, 81-83.

mă!”. Se auzea vaiete, zgomot de motor, zgomote. Țăla se uită și zice: „Nu știu ce descarcă dintr-un camion. Niște saci. Îi aruncă jos. Mă, dar saci ăia sunt vii, parcă mârâie cineva!”. Erau niște oameni... Se deschide ușa la celulă: „Cornea și Maier, îmbrăcați-vă și ieșiți afară!”. Ne ducem jos. Istrate: „Puneți mâna pe ei și vedeți-le pulsul! Care-s morți îi lăsați aicea, grămadă, care-s vii luați-i în brațe și îi duceți sus, în cameră!”. Nu știam cine sunt ăștia. Pun mâna pe puls, pun mâna la gât, nimic. Erau înghețați, morți. Unii erau mai pe picioarele lor, unii trebuiau duși în spate. Și i-am cărat în spate.”

PETRU DUICU⁴

„Tot la celulă eram, da. nu mai țin minte care era șef de cameră. și până la 10 seara nu aveai voie să stai pe prici, numai’ în picioare. Pe dunga patului puteai sta, da’ culcat nu. Nuuu! La urmă ne-o’ dat și nouă o bancă. Pe urmă o’ spus că să nu mai stăm pe pat... și unu’, odată, m-o prins pe pat, e drept. Dom’le, m-o înjurat de Dumnezei și toate alea. M-am așteptat la raport, că îți făcea’ raport și duminica Istrate era cu bătăile. Venea pe raport: 25 la fund sau șapte zile de izolare. Asta era plata și m-am așteptat să vină și la mine. Am fost lângă camera unde se bătea, lângă camera șefului de secție. Auzeam țipete.

[...]

[N.C.]: A fost teroare, dom’le... Zbirul în perioada când spune el, era locotenentul Istrate. Țăsta era un tip mic, moldovean, se ținea în permanență țăntos... Țăsta era cu bătaia, iar Mihalcea era cu fabrica. Mai era’ milițieni groaznici: frații Șomlea și mai era un milițian micuț, de zicea că e de la Mănăstirea Nicula, peste deal de la Gherla.”

ALEXANDRU JAUCA⁵

Cine era cel mai mare bătăuș la Gherla?

La Gherla bătăuși erau toți. Și gardienii... Cel mai feroce la Gherla în perioada când am fost eu era locotenentul Istrate. De altfel, de locotenentul Istrate vorbește și

⁴ Petru Duicu, născut la 16 martie 1927 în Domașnea, Caraș-Severin. Studii: 7 clase. Profesia: agricultor. A făcut parte din grupul de partizani condus de colonelul Ioan Uță. În 1949 a fost condamnat în contumacie la 20 de ani temniță grea pentru tentativă de omor și port ilegal de armă, la 10 ani închisoare corecțională (pedeapsă grațiată ulterior), 2 ani și 4 luni pentru sechestrare de persoane și încă 1 an pentru port de armă. A fost arestat la 30 ianuarie 1950 și condamnat la 25 de ani muncă silnică. În 1955 toate pedepsele anterioare sunt contopite în pedeapsa de 25 de ani. A executat pedeapsa în închisorile Lugoj, Timișoara, Gherla, Alba Iulia, Valea Nistrului. A fost eliberat la 28 iulie 1964. La data interviului locuia în Teregova, Caraș-Severin. Interviu realizat de Andrei Lascu și Horațiu Groza la 14 septembrie 2007, se află în AIO-IICCMER, având cotele 220, 221 și a fost publicat în Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, IV, Polirom, 2010, pp. 181, 185-188.

⁵ Alexandru Jauca, născut la 25 martie 1926 în Miroslavești, Iași. Studii: Facultatea de Drept. Profesia: jurist. A fost arestat la 13 martie 1958 și condamnat la 7 ani de închisoare. A executat pedeapsa în închisorile Botoșani, Aiud, Gherla, Stoenesti, Jilava. A fost eliberat la 9 iunie 1963. La data interviului locuia la Suceava. Interviu realizat de Alexandru Matei la 29 octombrie 2007, se află în AIO-IICCMER, având cotele 249, 250 și a fost publicat în Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, IV, Polirom, 2010, pp 315-316.

Paul Goma cu cartea lui despre Gherla. Povestește ce bătaie a luat din cauză că i-a găsit o bucățică de hârtie, ceva. Pentru chestia asta l-a bătut cu vâna de bou...”

ALEXANDRU MAIER⁶

Ei, la data aceea, în '58, erau vreo șase-șapte mii. Da' foarte mulți erau acolo frontieriști. Și frontieriștii care au fost în acea cameră mare, au aruncat obloanele și-au dat jos și exhaustorul. Și-atuncea au pus scara asta de pompieri și-o urcat căpitanul Istrate cu pistol automat și a tras pe geam. După două sau trei zile, am fost în camera aceea și-am numărat șapte cartușe care le-a tras... că o' prins ricoșeu din tavan și o' lovit în perete. Atunci i-a lovit pe doi care erau în geam...

TRAIAN MERCA⁷

„Era unu Tudoran și cu [Constantin] Istrate, adjunctul comandantului închisorii... Puneau oamenii pe scaun întins, doi țânea' de mâini, doi de picioare, și alții doi dă-i la fund. Puneau un cearceaf ud și dădeau... Vă spun că era fundul la câțiva... ferfeniță. Cum bați șnițelul așa era fundul la oameni... Io am văzut asta... Și unu' știu că o fost informator și n-o mai vrut să fie, și l-o' bătut de l-o' aruncat în cameră... ca omul mort. Și se uita pe vizetă și care cum vedea că merge să-i deie o mână de ajutor sau să-i deie ceva îl lua și pe el...”

TEOFIL VASILE NECULĂIȚĂ⁸

Cât ați fost dumneavoastră acolo cine era comandantul închisorii?

Istrate, ăsta. Era un om așa ca mata... Și mai era unul, căpitanul Mihalcea. Ța bătea tare... Mai era plutonierul Goiciu, și unul Șomlea. Și te băteau așa, degeaba... Când ieșeam la plimbare, nu aveai voie să mergi decât cu fața în jos. Te plimbai roată și te uitai

⁶ Alexandru Maier, născut la 25.03.1934 în Târgu Mureș. Studii: Facultatea de Medicină. Arestat prima dată în 4.11.1956 și condamnat la 12 ani. A executat 7 ani din pedeapsă în închisoarea Gherla. A fost eliberat în 14.08.1964. A fost rearestat în 1987 și condamnat la 2 ani. A fost eliberat în 1988. La data interviului locuia în Târgu Mureș. Interviu realizat de Alin Mureșan în 30.05.2007, se află în AIO-IICCMER, având cotele 141, 142 și a fost publicat în Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, I, Polirom, 2007, pp. 193-209. A se vedea și Alexandru Maier, *Am fost medic la Gherla*, Mentor, Târgu Mureș, 1998.

⁷ Traian Merca, născut în 1 octombrie 1929, în localitatea Vișag, județul Cluj. Studii: Școala de ofițeri de la Sibiu. Profesia: ofițer, muncitor necalificat, pensionar. Interviu a fost realizat în 18 noiembrie 2005 de Cosmin Budeancă în Cluj-Napoca, se află în arhiva personală a autorului și a fost publicat în Denisa Bodeanu, Cosmin Budeancă, Valentin Orga (editori), *Mișcarea de rezistență anticomunistă din România. Grupul „Cruce și Spadă”*. Mărturii, ediția a II-a revăzută și adăugită, Cluj-Napoca, Argonaut, 2009, pp. 120-124

⁸ Teofil Vasile Neculăiță, născut în 14 noiembrie 1931 în Suraia, Vrancea. Studii: 4 clase. A fost arestat în 25.12.1958 și condamnat la 15 ani muncă silnică și 5 ani degradare civică. A executat pedeapsa în închisorile Galați și Gherla. A fost eliberat în 10.05.1964. La data interviului locuia în Suraia. Interviu realizat de Alexand Ciobancan ru Matei în 18.04.2007. Interviu se află în AIO-IICCMER, având cota 77 și a fost publicat în Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, I, Polirom, 2007, pp. 368-372.

numa' în jos... Dacă erai la etajul 1 sau 2, pe scări, la fiecare colț de scară, caralii stăteau cu ghioaga și: pac, pac. Un băț așa... ca să te demoralizeze.

VASILE PÂNZARIU⁹

„Da, înainte de revoluția din Ungaria am ajuns în Gherla. Am prins acolo și greva frontieriștilor din 1958, când Istrate o tras înăuntru, în camera mare unde erau frontieriștii, și a împușcat un maghiar în burtă. Ei, după aceea s-o introdus pedeapsa cu bătaia pentru orice mișcare. Îți fărâma' oasele, te scotea' să te speli la baie și pe trepte erau gardieni până jos. Și cu ciomege, cu lemne de mătură: „Arde-i! Dă-i!.. și desculț te lua', nu dădea' voie să fii îmbrăcat. Când mergeai, treceai prin culoarul ăsta cu gardieni și: Poc!.. Mergeai mai repede, luai mai multe, stătea mai încet, tot multe luai! Și când ajungeai, tot pocnit, dădea' drumu' la apă să te speli rapid. Și dădea drumu' când la apa caldă, când la apa rece, și când erai cu săpunu' tăt pe tine: Hai! Pas alergător! Dă-i drumu' înapoi!.. Niște chestii... [...] Neagra era jos, la parter, vizavi de unde era baia. Neagra cum era? Poate ați mai auzit și știți. Aveam numai' sus un geam, înăuntru nimic, numai' beton. Îți stingea' lumina de sus, aprindea' un bec numa' de control, din când în când. Și cum m-o trântit înăuntru, – acuma îmi vine și să râd – am început să dau cu mâna ca să mă așez și eu undeva acolo. Când colo, domne, dau peste ceva moale! Era' niște paie de la o pătură sau de la o saltea veche, umede, puțea' toate acolo. Ei, și apoi dau peste un picior sau o mână! Era un mort acolo! Băi frate, îți închipui, cât am stat acolo în beznă, am fost cu un cetățean mort. Da' nu m-o' ținut hoții mult acolo. Știu eu, cât să fi fost? După vreo șase-opt ceasuri m-o' scos de acolo. Ei, și am aflat mai târziu că acolo era un maghiar, unu' tânăr, care murise, și până să-l ducă la morgă sau să-l îngroape, l-o' lăsat provizoriu acolo.

VICTOR POP¹⁰

[...] Când o fost rebeliunea cu frontieriștii... o fost așa. Frontieriștii o avut o cameră de 150 de persoane, și nu avea' veceu în cameră. Restu' camerelor toate aveau veceuri, dar acolo era veceu separat. Și administrația, ca să-i bâzâie, le-o-nchis veceul și le-o băgat tinete... Și-apoi ăștia o dat afară tinetele, ăștia iară le-o băgat și nu le-o deschis veceul, și-

⁹ Vasile Pânzariu, născut la 12 ianuarie 1930 în Burdujeni, Suceava. Studii: liceu comercial. Profesia: tâmplar mecanic. A fost arestat la 28 august 1950 și condamnat la 10 ani muncă silnică. A executat pedeapsa în închisorile Iași, Jilava, Gherla, Baia Sprie, Cavnic, Poarta Albă, Văcărești. A fost eliberat la 24 august 1960. A fost rearestat la 22 septembrie 1970 și condamnat la 6 ani de închisoare. A executat pedeapsa în închisorile Botoșani, Văcărești și Aiud. A fost eliberat la 29 aprilie 1972. La data interviului locuia în Suceava. Interviu realizat de Alexandru Matei în Suceava la 29 octombrie 2007, se află în AIO-IICCMER, având cotele 251, 252 și a fost publicat în Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, IV, Polirom, 2010, p. 337.

¹⁰ Victor Pop, născut în 18.05.1929, în Hotoan, Satu Mare. Studii: liceale. A fost arestat în 6.02.1957 și condamnat la 25 de ani. A executat pedeapsa în închisoarea Gherla. A fost eliberat în 18.04.1964. La data interviului locuia în Satu Mare. Interviu realizat de Andrei Lascu în 16.05.2007, se află în AIO-IICCMER, având cota 111 și a fost publicat în Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, I, Polirom, 2007, pp. 287-295.

apoi ăștia o dat oblongele jos... Pe urmă, după rebeliune, ne-o pus de-lea înfundate, scândură la scândură, și n-ai mai primit aer, numa' pă deasupra da' puțin. Și-apoi ăștia o dat jos toate obloanele alea de scândură, și-apoi a-nceput a striga: *Criminalii!* și *Vrem procuror general!* Era Goiciu atunci comandant. Și-apoi pân' la urmă o venit Goiciu cu-n batalion de gardieni și cu Istrate, că ăsta era cu regimu' și paza. Și-apo' o blocat ușa... ăștia din-năuntru or strigat: *Gherla!* Și o ieșit lume din oraș către pușcărie, s-o făcut mare scandal atunci... Pă noi pe toți ne-o pus pe burtă în paturi, și-apoi chiar prin camera noastră o băgat pompierii furtunu'... Că ce-o făcut ăștia? O făcut foc din cârpe, să miroasă, că îi foc și chestii în cameră... Și-apoi o-nceput pompierii să le baje apă, da' n-o reușit, că ăștia o băgat toate saltelele-n geamuri și n-o putut băga. Pă urmă locotenentul major Istrate o deschis vizeta și o tras cu automatul în cameră, și-atunci i-o demoralizat... Și-apoi gardienii o împins ușa și paturile alea de le-or pus ei la ușă, și o' intrat înăuntru. Dup-aia i-o' scos afară, i-o' pus pe toți în lanțuri, și-n fiecare zi-i ducea la baie jos, și acolo îi bătea până îi lăsa lați. Turna apă pă ei și îi ducea... și iar îi aducea... Da' nu pe toți o sută cinzeci, numa' pe o parte din ei, p-ăștia care o' făcut protestu' aista.

[...] De la camera 107, printr-o gaură mică, vedeam exact la șeful secției și vedeam cum îi duce, și cum îi bătea cu cearcafu' ud... Și-apoi, pe ormă, săracii, mulți își lăsa galenții ăștia de lemn prin cameră, și Istrate le zicea: *Bă, ți-ai lăsat galenții!* Și-apoi le mai da câte una peste spate cu botele alea pe care ducea hârdaiele. O fost teroarea mare atunci... Bătăi, extraordinare, și-n fiecare duminică era bătaie de la ora opt și până pă la 12. Urla celularul!

P-un fost coleg, Victor Orha, l-o' dus în pavilionul 2, și cică i-o dat 25 la fund. Și asta pentru că un gardian i-o dat ordin să mute o piatră mare și el avea un necaz c-un picior, că era paralizat și o refuzat, că nu poate. Și i-o făcut raport și i-o dat 25. [...] Am fost mulți acolo în Gherla... șase mii."